

HISTORIA DE ESPAÑA. 2002

Os seguintes textos permiten a elaboración dunha composición que teña por tema central a evolución política durante o reinado de Fernando VII, entre 1814 e 1833. Mentres os documentos 1, 3 e 4 sinalan o inicio de tres etapas ben diferenciadas, que debes identificar e caracterizar, salientando as diferenzas entre elas, o documento 2 exemplifica a forma de pronunciamento que frecuentemente adoptou a tensión entre liberalismo e absolutismo, presente durante todo o reinado.

Doc.1.-Decreto de anulación da Constitución de 1812 e da obra lexislativa das Cortes de Cádiz (1814):

“As Cortes (...) no mesmo día da súa instalación (...) despoxáronme da soberanía, pouco antes recoñecida polos mesmos deputados, atribuíndoa nominalmente á nación para apropiála para si eles mesmos e dar a esta, despois sobre tal usurpación, as leis que quixeron, impoñéndolle o xugo de que forzosamente as recibise nunha nova Constitución (...); e ó que era verdadeiramente obra dunha facción, revestíase (...) de vontade xeral (...).

Declaro que o meu real ánimo é non só non xurar nin acceder á dita Constitución nin a decreto ningún das Cortes xerais e extraordinarias e das ordinarias actualmente abertas, a saber, os que sexan depresivos dos dereitos e prerrogativas da miña soberanía (...), senón o declarar aquela Constitución e tales decretos nulos e de ningún valor nin efecto, agora nin en tempo ningún, coma se non tivesen pasado xamais tales actos”.

Doc.2.-Manifeso que dirixe á Nación española a Xunta Provincial de Galicia, presidida por Juan Díaz Porlier, en 1815:

“Espanóis: (...). Obrigados pola necesidade, vendo que a verdade non pode chegar ós oídos do rei, sitiado a toda hora polos seus conselleiros (...), tomamos a terrible, pero indispensable, resolución de reclamar coas armas na man o que se negou ás nosas solicitudes.

O noso obxecto é o de España enteira: unha monarquía sometida a leis xustas e sabias, e constituída dun xeito que sexa garantía, o mesmo das prerrogativas do trono que dos dereitos da nación. Pedimos a convocatoria de Cortes nomeadas polo pobo, e que estas teñan liberdade de facer na Constitución proclamada polas Cortes extraordinarias, os cambios que esixe a nosa situación”.

Doc.3.-Fernando VII acepta a Constitución de Cádiz o 10 de marzo de 1820:

“Mentres eu meditaba maduramente coa solicitude propia do meu paternal corazón as variacións do noso réxime fundamental que parecían máis adaptables ó carácter nacional e ó estado presente das diversas opcións da monarquía española, así como máis análogas á organización dos pobos ilustrados, fixéstesme comprender a vosa arela de que se restablecese aquela Constitución que entre o estrondo das armas hostís foi promulgada en Cádiz no ano de 1812, ó propio tempo que con asombro do mundo combatiades pola liberdade da patria. Oín os vosos votos, e como tenro pai

condescendín ó que os meus fillos consideran que conduce á súa felicidade. Xurei esa Constitución pola que deveciades, e sempre serei o seu máis firme apoio (...). Marchemos francamente, e eu o primeiro, pola senda constitucional”.

Doc.4.-Logo da intervención da Santa Alianza, Fernando VII anula en 1823 os actos do goberno constitucional:

“Sentado xa outra vez no trono de San Fernando pola man sabia e xusta do Omnipotente, polas xenerosas resolucións dos meus poderosos aliados e polos denodados esforzos do meu primo, o duque de Angulema, e o seu bravo exército, desexando prover o remedio ás máis urxentes necesidades dos meus pobos, e manifestar a todo o mundo a miña verdadeira liberdade, viñen decretar o seguinte:

1º. Son nulos e de ningún valor tódolos actos do goberno chamado constitucional (de calquera clase e condición que sexan) que dominou os meus pobos desde o 7 de marzo de 1820 ata hoxe 1 de outubro de 1823, declarando, como declaro, que en toda esta época carecín de liberdade”.

ORIENTACIÓNS	<p>O reinado de Fernando VII estivo marcado polo enfrontamento entre dous modelos políticos e ideolóxicos: o absolutismo e o liberalismo. Partidario o monarca do primeiro, os liberais tiveron que recorrer a actos de forza –o pronunciamento- para tratar de que o monarca se sometese ao mandato dunha Constitución.</p> <p>Este enfrontamento orixina que no seu reinado se diferencien con claridade tres períodos: Sexenio absolutista (1814-1820), Trienio liberal (1820-1823) e Década ominosa ou absolutista (1823-1833), períodos aos que fan referencia os documentos a comentar.</p>
---------------------	---

DOCUMENTOS	CUESTIÓNS A DESENVOLVER
Doc.1.-Decreto de anulación da Constitución de 1812 e da obra legislativa das Cortes de Cádiz (1814)	<p>* Co retorno de Fernando VII, os liberais esperan que o monarca xure a Constitución elaborada en Cádiz en 1812, pero os absolutistas presentan ao rei este manifesto no que xustifican e defenden o poder absoluto do monarca, de orixe divina, e as leis tradicionais, ao tempo que lle piden que derroque a Constitución de 1812 e todas as leis elaboradas en Cádiz.</p> <ul style="list-style-type: none"> • En 1814, Fernando VII, co apoio dos absolutistas, inicia o Sexenio absolutista • O absolutismo: <ul style="list-style-type: none"> ○ Principos que defende. A soberanía real ○ Apoios políticos e sociais ○ Vixencia do sistema durante o reinado de Fernando VII (1814-1820, 1823-1833) ○ Consecuencias do retorno a este sistema tras o liberalismo das Cortes de Cadiz e da

	Constitución de Baiona
Doc.2.-Manifiesto de Porlier (1815)	<p>* Juan Díaz Porlier encabezou un pronunciamento liberal na Coruña en 1815, fórmula empregada en España e América para tratar de cambiar o sistema político vixente</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contexto no que se produce: Sexenio absolutista. Negativa do monarca a dar concesións aos liberais • Obxectivos: establecer a monarquía constitucional e convocar Cortes • Evolución dos acontecementos. Formación da Xunta. • Fin e fracaso do pronunciamento
Doc.3.-Fernando VII acepta a Constitución de Cádiz (1820)	<p>* Fernando VII acepta e xura a Constitución de 1812 tras o triunfo do pronunciamento de Riego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contexto no que se produce: Sexenio absolutista. Negativa do monarca a dar concesións aos liberais. Tras pronunciamentos liberais, triunfo de encabezado por Riego • Evolución dos acontecementos. Papel desempeñado por Coruña no triunfo definitivo • Consecuencias: o monarca –moi ao seu pesar aínda que o documento pareza indicar outra idea- restablece a Constitución de 1812 iniciándose o Trienio liberal
Doc.4.- Fernando VII anula en 1823 os actos do goberno constitucional	<p>* Fernando VII derroga a Constitución e todas as leis do Trienio e restablece o Antigo Réxime</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contexto no que se produce: o apoio das monarquías absolutas de Europa (Tratado da Santa Alianza) e o envío do exército francés dos Cen Mil Fillos de San Luís (decisión tomada no Congreso de Verona) • O triunfo do duque de Angulema permite a Fernando VII iniciar un novo período absolutista en 1823, a década ominosa o absolutista. • Accións represivas durante este período • Restablecemento da lexislación absolutista • Novos intentos fracasados de establecer o liberalismo • Inicio dos procesos de independencia das colonias americanas

CONCLUSIONES	<p>Este enfrontamiento entre absolutistas e liberais continuou a á morte de Fernando VII na primeira guerra carlista entre os partidarios de Carlos Mª Isidro, irmán do rei (carlistas/absolutistas) e os que apoiaban á súa filla Isabel (isabelinos/liberais). O triunfo acabou sendo para os liberais que consolidarán este sistema ao longo do século XIX. Será</p>
---------------------	--

	nesa centuria cando os pronunciamentos cambien de obxectivos, pois os militares que os encabecen esixirán o establecemento de sistemas liberais progresistas fronte ao conservadorismo dominante nos gobernos do reinado de Isabel II. No entanto, tanto nun caso como noutro, a destacar o papel do exército na vida política da historia de España.
--	---

CRITERIOS DE AVALIACIÓN/CORRECCIÓN

Dado que a proba consiste na composición dun texto, como criterio xeral de avaliación terase en conta a suxección ás pautas básicas que rexen a expresión escrita, esencialmente a precisión léxica, a corrección da sintaxe, a claridade na expresión e a coherencia na exposición das ideas.

En canto aos contidos concretos tratados na redacción, e referidos aos documentos presentados, deberían ser abordados os seguintes:

- O reinado de Fernando VII como crise definitiva do Antigo Réxime, cunha loita permanente entre o liberalismo, que aparece primeiramente representado nas Cortes de Cádiz e o absolutismo monárquico, caracterizando no básico ámbolos dous (por exemplo no referido á soberanía, ao ordenamento político e institucional...).
- Diferenciación, en relación con esa tensión, entre as tres etapas polas que atravesamos o reinado: restauración absolutista a partir de 1814, Trienio Constitucional entre 1820 e 1823, Década ominosa ata a morte do monarca.
- O pronunciamento militar como instrumento para promover cambios políticos; a este respecto é pertinente que aparezan alusións a etapas posteriores da historia de España, salientando o protagonismo político do exército.